

پاداش گره گشایی

امام صادق علیه السلام می فرماید: هر مؤمنی که به قصد گره گشایی و رفع نیاز دیگری گام بردارد خداوند متعال در برابر هر قدمی که بردارد:

الف - یک حسنه برایش ثبت،

ب - یک سینه از او عفو،

ج - یک درجه رفعت مقام به او عطا،

د - سیس ده حسنه دیگر برای او اضافه می فرماید،

ه - و شفاعت او در دره خواسته وی پذیرفته می شود.^۱

الگوپذیری کودک

رشد اجتماعی کودک شدت تابع کیفیت راه گزینی انگیزه فطری اجتماعی است. مطالعات اخیر آلبرت باندورا نشان داده اند که کودک با اشخاصی بیشتر همانندی پیدا می کند و رفتار آنها را الگو قرار می دهد که محبتی نسبت به وی نشان داده باشند. مثلاً اگر پدر، بی مهر و طرد کننده باشد ممکن است پسرش تمایلی به تقلید از صفات مردانه نداشته باشد. برعکس اگر بین پدر و فرزند پیوند محبت آمیز وجود داشته باشد، پدر می تواند با کم کردن محبت خود یا حتی با مختصری ابراز آزرده گی، رفتار فرزند خود را کنترل کند. واضح است که در چنین شرایطی پدر می تواند رفتها، سرگرمیها، ورزشها، انتخاب شغل و دوستان و سایر رفتارهای اجتماعی فرزند خود را شکل بدهد.^۲

علل فرار از مدرسه

الف - کودک مدرسه اش را دوست ندارد. یا درس را درست متوجه نمی شود و یا حوصله گوش کردن به درس برای چندین ساعت ندارد و یا با همشاگردان دیگر برابری نمی تواند بکند و هر چه تلاش می کند، نتیجه ای نمی گیرد و فکر می کند که وقتش تلف می شود. لذا به مدرسه نمی رود و یا از مدرسه فرار می کند.

ب - ترس از تنبیه یا ترس از استهزا یا سرزنش دیگران یکی دیگر از علل فرار از مدرسه و سرگردان شدن در خیابانهاست.

ج - رفتار و بی توجهی والدین که کودک مجبور می شود با لباسهای کهنه یا کفشهای پاره به مدرسه برود ممکن است پدر و مادر به علت احتیاج مالی کودک را مجبور نمایند که کار بکند و کودک وقت درس خواندن نداشته باشد لذا اجباراً غیبت از مدرسه را ترجیح دهد.^۳

خواسته پوریای ولی

پهلوان «محمود بن پوریای ولی قتالی خوارزمی» از وارستان بود هنگام مرگ یکی از دوستان به او گفت: هر چه دلت خواهد بگو تا برایت آماده کنم. او در همان حال این قطعه را گفت و در گذشت.

چه بررسی چه می بایدت وقت مرگ

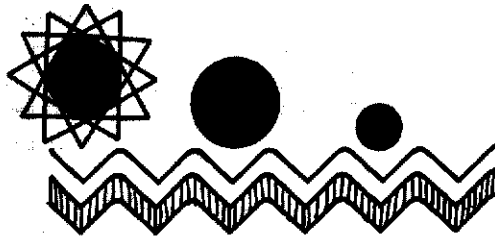
بجز وصل جانان چه می بایدم؟

جدایی مبادا مرا از خدای

دگر هر چه پیش آیدم، شایدم؟

نکته‌های تربیتی - روانی

* نیاز به امنیت

پس از تأمین نیازهای جسمانی، کودک نسبت به تهدیدهای محیط حساس می‌شود و باید محیط طوری باشد که او احساس امنیت کند، در غیر این صورت دچار خلاء عاطفی می‌شود و همین امر در رفتار او منعکس و مانع پیشرفت او در تحصیل و سایر امور می‌شود پس معلم باید به این نکته توجه نماید که دانش‌آموزان در آموزشگاه و در کنار او احساس امنیت کنند.^۵

* توصیه به والدین

والدین محترم ضمن اینکه به خاطر استقلال‌یابی و اتکاء به نفس، به کودک آزادی عمل می‌دهند نباید طوری با وی رفتار کنند که این توهم برایش بوجود آید که والدین نسبت به او بی‌اعتنا هستند در نتیجه نسبت به تکیه‌گاه خود یعنی والدین مأیوس و ناامید گردد. مگر نه این است که ما بزرگترها نیز زمانی که همه درهای امید را به روی خود بسته می‌بینیم و از همه جا بی‌پناهان پناه می‌بریم و بدینوسیله آرامش خاطر یعنی آرامش روان می‌یابیم؟ کودکان نیز وقتی خاطرشان منقلب شد به تنها تکیه‌گاه خود یعنی والدین پناهنده می‌شوند. پس این پناهگاه را با رفتارهای غلط و غیر اصولی از آنها نگیرید و اجازه دهید از همان دوران کودکی با آرامش وجدان و روان زندگی را شروع کنند.^۶

* تدریجی بودن آموزش

آموزشهای اسلامی بر تدریجی بودن رشد عقلانی کودک تأکید می‌نمایند و برای هر دوره از رشد کودک معیارهای اختصاصی برای کنترل میزان رشد، ارائه می‌دهند به عنوان مثال حضرت صادق علیه‌السلام بر اساس تدریجی بودن رشد کودک دستور می‌دهند که آموزش کودک از سه سالگی شروع شود آموزشها در ابتدا باید بسیار ساده باشند و بتدریج مشکلتر شوند و کودک تا ۹ سالگی بصورت تمرینی دستورات اسلامی را انجام می‌دهد. در این آموزشها به لزوم تکرار به منظور ایجاد یادگیری تأکید می‌شود.^۶

* پی‌نوشتها

* ارزش کتاب

ژول روبن نویسنده معروف فرانسوی هیچگاه کتابهای خود را به کسی امانت نمی‌داد و در جواب تقاضا کنندگان می‌گفت: کتابی که ارزش خواندن را دارد مسلماً ارزش خریداری را نیز داراست.^۷

* هوش در کودکان روستایی

کودکان خردسال روستاهای مختلف از نظر هوشی چندان با هم اختلاف ندارند، بلکه اختلافات فاحش بین کودکان مسن‌تر این روستاهای متفاوت یافت می‌شود. تنها دلیل پذیرفتن افزایش اختلاف با افزایش سن این است که کودکان به همان اندازه پیشرفت می‌کنند که خواسته‌های محیط رشد می‌یابد.^۸

- ۱- ادای حاجت در اسلام. جاب اول، ۱۳۶۳ (انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی)، ص ۱۱۲
- ۲- ج. موری، ادوارد، انگلیز و هیجان، ترجمه دکتر محمد تقی براهی، جاب سوم، ۱۳۶۳، انتشارات شرکت سهامی چهر، ص ۵۹
- ۳- ابراهیمی بخسور، داود، مسائل مهم روانشناسی کودکان عقب مانده و ناسازگار، جاب اول، ۱۳۶۳، ص ۵۹
- ۴- رضا قلبخان هدایت، ریاض العارفين
- ۵- مقدم، دکتر بدری، کاربرد روانشناسی در آموزشگاه، جاب دوم، انتشارات سروش، ۱۳۶۳، ص ۹۴
- ۶- حسینی، دکتر سید ابوالقاسم، بررسی مقدماتی اصول روانشناسی اسلامی، ج ۱، انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۳۶۴، ص ۴۹۰
- ۷- نقل از مجله آینده سازان، اردیبهشت ۱۳۷۱، ص ۹
- ۸- خاکیه، پرویز «روانشناسی کودک»، انتشارات زرقم، ۱۳۷۰، ص ۱۹۹
- ۹- آناستازی، آن «تفاوتهای فردی»، ترجمه حماد طه‌پوریان، مؤسسه جاب و انتشارات آستان قدس رضوی، جاب دوم، ۱۳۶۹، ص ۲۱۹